

Høringsinnspill til konsesjonssøknad om kraft fra land til Wisting

Naturvernforbundet, WWF Verdens naturfond og Greenpeace sender herved vårt høringsinnspill til Equinors søknad om konsesjon til elektrifisering av Wisting-feltet (ref 202117857-14). Konsesjonen vil muliggjøre verdens nordligste oljefelt, i en tid hvor det er bred vitenskapelig enighet om at verden har funnet for mye olje innenfor klimamålene Norge har forpliktet seg til. Konsekvensutredningen tar ikke for seg de globale utslippene fra Wisting-feltet. Globalt vil Wisting øke klimagassutslippene. Begrunnelsen for søknaden faller dermed på sin egen urimelighet. Å sende så store mengder strøm til Wisting vil i tillegg fortrenge annen næringsaktivitet i regionen, som kan være mer bærekraftig enn et forurensende oljefelt.

Konsesjonen rammer i tillegg Reinbeitedistrikt 22, som allerede er utsatt for en rekke arealinngrep. Vi vil advare på det sterkeste mot å godkjenne elektrifisering av Wisting før det er de juridiske aspektene av inngrep i reindriftsområder er endelig avklart.

På bakgrunn av disse innvendingene ber de undertegnede organisasjonene om at konsesjonssøknaden avvises av NVE.

Kraft til Wisting vil øke, ikke redusere klimagassutslippene

Equinor begrunner søknaden om konsesjon med at norsk olje- og gassindustri har satt som mål å redusere sine klimagassutslipp med 40 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005, og videre redusere utslippene til nær null i 2050. Her vil organisasjonene påpeke at det er kritikkverdig at man i KUen refererer til et utdatert klimamål satt av næringen i 2020. Senere samme år påla Stortinget oljenæringen å kutte med 50 prosent innen 2030.

Videre under kapittel 3 skrives det at kraft fra land er vurdert som den beste løsningen basert på miljø og teknologi, og at løsningen vil kunne redusere direkte CO₂-utslipp fra feltet med 100.000 tonn pr. år. Det stemmer at kraft fra land innebærer lavere direkte utslipp sammenlignet med egen kraftgenerering fra gass på Wisting-innretningen. Men Equinor forsøker å fremstille det som at egen kraftgenerering fra feltet er det eneste alternativet til kraft fra land. Det stemmer ikke. For det første er det åpenbart fortsatt mulig å ikke bygge ut Wisting-feltet. For det andre har Equinor klargjort i media at det ikke er nok gass på feltet til å dekke hele levetiden (se f.eks. [E24 2022](#)). Egen kraftgenerering fra feltet er med andre ord trolig ikke et reelt alternativ.

Det reelle alternativet til å godkjenne Equinors søknad om konsesjon er å avvise søknaden. Det vil, slik vi forstår det, innebære at Wisting-feltet ikke blir bygget. Et alternativ som ikke bygger ut Wisting er det eneste alternativet som er i tråd med Norges klimaforpliktelser. I dag er det bred vitenskapelig konsensus om at det ikke er plass til nye oljefelt i et 1,5-gradersscenario (IISD 2022). Både Det internasjonale energibyrået (IEA) og FN's klimapanel er tydelige på at en godkjenning av Wisting ikke er i tråd med Parisavtalens mål om å begrense den globale oppvarmingen til maksimalt 1,5 grader, sammenlignet med førindustriell tid. I rapporten Net Zero by 2050 A Roadmap for the Global Energy Sector (2021) skriver IEA at godkjenning av nye olje- og gassfelt etter 2021 ikke behøves i et 1,5-graders scenario. Dette

budskapet blir forsterket i en nylig metastudie fra International Institute of Sustainable Development, som har gått gjennom alle klimascenarier som er i tråd med 1,5-gradersmålet. De finner at ingen scenarier i tråd med 1,5 grader er kompatible med nye olje- og gassfelt. Sagt på en annen måte betyr dette at godkjenning av nye felt etter 2021 vil bryte med 1,5-gradersmålet. Wisting-feltet er altså ikke i tråd med klimapolitikken Norge har forpliktet seg til, enten feltet er elektrifisert eller ei.

Sammenlignet med egen kraftgenerering på feltet (som altså ikke er et reelt alternativ), vil elektrifisering av Wisting-feltet i følge Equinor "spare" klimaet for totalt 3 mill. tonn CO₂ over 30 år. Dette er ingenting i forhold til de totale utslippene fra Wisting-feltet. Ifølge Equinor er Wisting-feltet beregnet til 78 mill. standard kubikkmeter (Sm³), det vil si ca 500 millioner fat oljeekvivalenter (KU 2022:8). Omregnet til CO₂-utslipp ved forbrenning tilsvarer ressursene i Wisting-feltet omlag 200 millioner tonn CO₂ i klimagassutslipp. Det tilsvarer omtrent 4 ganger Norges årlige samlede klimagassutslipp, eller 67 ganger Equinors "utslippskutt" fra elektrifisering.

Equinors begrunner sin konsesjonssøknad med behovet for å redusere klimagassutslipp. Men en konsesjon til Wisting vil øke de globale klimagassutslippene betraktelig. De undertegnede organisasjonene ber derfor NVE om å avvise Equinors søknad.

Equinor overdriver forventet effekt på sysselsetting i regionen

Selskapet KPB har utført en ringvirkningsanalyse for det omsøkte kraft fra land-anlegget. Ifølge ringvirkningsanalysen vil utbyggingen og driften av Wisting "skape" 870 årsverk over syv år i regionen. Dette korresponderer med tallet Equinor oppgir i KU til Wisting, som også er basert på en rapport fra KPB. På oppdrag fra Greenpeace, Naturvernforbundet og Natur og Ungdom har analyseselskapet Vista Analyse gjennomført en uavhengig gjennomgang av KPBs rapport og Equinors bruk av den. Den uavhengige gjennomgangen belyser en rekke svakheter i Equinors fremstilling av de samfunnsmessige ringvirkningene av prosjektet (Vistas analyse ligger vedlagt). Vistas analyse viser at det ligger svært optimistisk forutsetninger til grunn for antagelsen om 870 årsverk.

For det første legger KPB til grunn at 51,1% av leveransene knyttet til Wisting-prosjektet (målt i kroner) utføres av norske leverandører. Dette er en svært viktig forutsetning, ettersom den setter premissene for hele ringvirkningsanalysen. Det er nemlig bare leveranser som gjennomføres av norske aktører som skaper ringvirkninger i Norge. KPB begrunner tallet med "erfaringer fra tidligere utbyggingsprosjekter av samme type på norsk kontinentalsokkel». Regionale og lokale andeler baserer seg, i følge KPB, på «erfaringstall» fra deres arbeid med Levert-rapporten gjennom ti år. Disse tallene er svært vanskelige å etterprøve ettersom det ikke vises til offentlig tilgjengelige kilder som støtter oppunder dem. Dette blir dermed stående som en betydelig svakhet i grunnlaget for hele ringvirkningsanalysen.

Videre har vi grunn til å tro at den forventede andelen lokale ringvirkninger kan være overdrevet. For det første drives anslaget av en forutsetning om at 6,3 prosent av den nasjonale effekten kommer lokalt. En viktig forutsetning for dette tallet er at det i stor grad benyttes lokale leverandører til bygging av landstrømsanlegget – nærmere bestemt 70 prosent. Dette virker å være en optimistisk forutsetning.

Konsekvensutredningen til Wisting påpeker på side 96 at «erfaringer fra andre utbygginger viser at det har vært få direkte leveranser fra nordnorske bedrifter til Equinor i forbindelse med

utbyggingsprosjekter.» Det viser seg også at den lokale andelen på 6,3 prosent er like stor som den regionale andelen man har funnet i Aasta Hansten og så langt i Johan Castbergutbyggingen. Hvorfor Equinor tror kraft fra land-anlegget til Wisting vil lykkes i betydelig større grad med å involvere lokalt næringsliv enn i lignende utbygginger, vites ikke.

Videre frykter vi at KPBs rapport undervurderer viktigheten av pendling i sin analyse av lokale ringvirkninger. Konsekvensutredningen til Wisting sier på side 93 at «Den lokale kapasiteten innen bygg- og anlegg og bergverk kan bli presset, og som en følge av dette må man regne med en del innpendling til Hammerfest-området i disse næringene i utbyggingsperioden». Det er misvisende å omtale en arbeidstaker som pendler til Hammerfest som en lokalt ansatt. Vista analyse skriver videre på side 7:

“En pendler foretar mye av sitt forbruk på hjemstedet. Så vidt vi forstår ringvirkningsanalysen, har den ikke tatt hensyn til det, men antatt at alt forbruket foregår på arbeidsstedet. Det trekker i retning av at antallet lokale arbeidsplasser er overvurdert.”

Til slutt vil vi nevne at KPBs analyse innrømmer betydelig usikkerhet i sin analyse. I verste fall kan de lokale ringvirkningene av prosjektet bli betydelig redusert, sammenlignet med inntrykket som har blitt slått opp i media. Vista Analyse konkluderer på side 21:

“Samlet er det betydelig usikkerhet knyttet til ringvirkningene av investeringen i Wisting. KPB skriver i ringvirkningsanalysen at investeringsbudsjettene på dette planleggingsnivået vil inneholde betydelig usikkerhet og anslår denne for å være +/- 30 prosent. Denne usikkerheten gjelder for investeringene alene. I tillegg kommer usikkerheten knyttet til de norske, regionale og lokale andelene av leveransene og generell usikkerhet i modellen og modellparameterne. KPB skriver at usikkerhet i sysselsettingsberegningene alene utgjør 20-30 prosent i tillegg. Det er etter vårt skjønn rimelig å anta at den samlede usikkerheten knyttet til de beregnede sysselsettingseffektene derfor er det dobbelte, altså +/- 60 prosent. Hvis man ellers tar ringvirkningsanalysen på ordet, betyr dette at den årlige sysselsettingsvirkningen lokalt ligger mellom 55 og 225.”

Kraft til Wisting vil undergrave grønn næringsutvikling i regionen

Wisting-feltet vil nødvendigvis fortrenge annen aktivitet i utbyggingsfasen og i driftsfasen. Dette blir i liten grad fremhevet i KPBs rapport. Vista Analyse trekker i sin rapport frem fire momenter som bidrar til at prosjektet vil fortrenge annen aktivitet, men som i liten eller ingen grad fremheves i ringvirkningsanalysen: Tilgang til arbeidskraft, tilgang til kapital, tilgang til areal og tilgang til kraft. Disse er begrensede ressurser. Når kraft fra land-anlegget til Wisting binder opp disse, innebærer det altså at andre ikke kan benytte seg av dem. For hver “plussverdi”, for eksempel en “skapt” arbeidsplass, bør man derfor sette en minusverdi. Det gjør ikke KPB i sin analyse.

Dersom Equinor får godkjent sin konsesjonssøknad, vil dette fortrenge annen næringsvirksomhet, og kanskje særlig grønn, kraftkrevende industri. Dette er tilfelle selv om regionen har større tilgjengelighet på kraft enn regioner sør i landet. Vista analyse forklarer dette på side 17:

“Selv om regionen i perioder har et stort kraftoverskudd på kort sikt, har kraften som går til å elektrifisere Wisting en alternativ anvendelse. Dersom det over tid er slik at regionen har et betydelig kraftoverskudd og over tid vesentlig lavere kraftpriser enn andre regioner, vil virksomheter etablere seg der. Dessuten har også denne regionen i perioder større kraftetterspørsel enn tilbud, og driften av Wisting vil da presse kraftprisene opp for de øvrige brukerne i regionen.

Elektrifiseringen av Wisting kan derfor fortrenge annen næringsvirksomhet. Mye av denne virksomheten kan det være ønskelig å etablere i regionen av ulike politiske årsaker. Det kan bidra til å «skape» nye typer arbeidsplasser, det kan bidra til mer fremtidsrettet industri, og det kan få kraftkrevende industri til å flytte hit fra land med skitnere energimiks, for å nevne noen.”

Det fremstår for oss som en betydelig svakhet ved Equinors konsesjonssøknad at den ikke drøfter hvilke konsekvenser tiltaket kan få for folk og næringsliv i regionen i form av økt strømpris. Equinor har ikke engang utredet hvordan tiltaket vil påvirke strømprisen. I media har en rekke relevante aktører advart mot nettopp dette. [I Highnorthnews advarer](#) både kraftselskaper og offentlige næringsutviklere mot at den planlagte elektrifiseringen av Melkøya vil gå på bekostning av grønn næringsutvikling i Finnmark. Wisting vil komme på toppen av dette igjen. Alta kraftlag har også advart i media om at Wisting allerede hindrer grønn næringsutvikling som grønt hydrogen, fordi Equinor har reservert 100 MW fra kraftnettet, som gjør at det ikke er ledig kapasitet i strømmettet til konkrete industriprosjekter.

Avsluttende om ringvirkninger og samfunnsinteresser

Wisting vil i all hovedsak ikke skape nye arbeidsplasser, men snarere binde opp arbeidskraft og kraft til et fossilt prosjekt, samtidig som de fornybare næringene mangler strøm og arbeidskraft. Equinors lovnader om arbeidsplasser i konsesjonssøknadens kapittel 5.17 fungerer dermed som et dårlig godt argument for en godkjenning av Equinors konsesjonssøknad. Tvert om virker det mest sannsynlig at byggingen av kraft fra land-anlegget (samt Wisting i sin helhet) vil ha negative ringvirkninger, ved å fortrenge mer bærekraftige, grønne arbeidsplasser og næringsliv.

Wisting vil være en enorm risiko for et sårbart økosystem

Wisting planlegges også utbygd i et sårbart, arktisk havområde, midt i sjøfuglenes rike. Ved en oljeutblåsning er det risiko for at oljen treffer flere områder som er definert som Særlig Verdifulle og Sårbare Områder (SVO), deriblant iskantsonen, polarfronten og Bjørnøya. Wistingfeltet er også lokalisert i et område som er svært viktig for flere kritisk truede sjøfuglbestander. Ifølge underlagsrapporten fra NINA er sjøfuglene mest sårbare fra februar-september under hekketiden og under svømmetrekket forbi Wistingfeltet, men området er også et viktig oppvekst og overvintringsområde på høsten og vinteren.

Dersom Wistingfeltet blir godkjent utbygd blir det trolig verdens nordligste oljefelt, hele 300 km fra land. Det finnes ingen tidligere erfaring med oljeproduksjon i dette området. Dette skaper helt nye utfordringer med tanke på logistikk, vanskelige værforhold og ikke minst HMS. De klimatiske forholdene og den lange avstanden til land gjør at oljevernberedskapen er begrenset dersom det skulle skje en ulykke.

Equinors konsekvensutredning, samt tilleggsutredning fra i høst, er svært mangelfull. I sitt hørings svar til konsekvensutredningen innledet Miljødirektoratet med å si:

“Miljødirektoratet anser utredningsplikten for ikke å være oppfylt for Wisting. Vi mener at Equinor i liten grad har beskrevet utfordringene knyttet til petroleumsaktivitet så langt nord. Dette inkluderer blant annet miljørisiko, beredskap mot akutt forurensning, avbøtende tiltak og teknologiutviklingsbehov.”

I tilleggsutredningen forsøker selskapet å ivareta hensyn til naturmiljø ved å vise til kommende og planlagte utredninger og forskningsprosjekter. Likevel hastes saksbehandlingen gjennom. Vi anser det som svært bekymringsverdig at Equinor later til å ikke ta til seg alvor i saken, eller er villig til å bremse tempoet i saksbehandlingen for å få et bedre miljøfaglig grunnlag for et så stort inngrep Wisting-feltet er.

Reindrift

En forutsetning for godkjent elektrifisering av Wisting-prosjektet med kraft fra land er en videreføring av Statnett sin 420 kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest. Denne kraftlinja er søkt om å bli bygget gjennom allerede hardt pressede reinbeitedistrikter. NVE mente i sin innstilling 22. september at det er nødvendig å bygge den nye kraftledningen dersom Olje- og energidepartementet gir tillatelse til elektrifisering av Melkøya og Wisting. Vi mener at elektrifisering av Wisting-prosjektet ikke kan godkjennes før det er rettslig avklart om bygging av denne kraftlinja er forenlig med samenes urfolksrettigheter.

I Høyesterett sin dom av oktober 2021 i Fosen-saken ble konsesjonen til det ferdigstilte vindkraftverket på Fosen erklært ugyldig på grunn av brudd på SP 27. Inngrepet skulle ha blitt stanset før reinbeiteområder som var helt nødvendige for å utøve tradisjonell samisk reindrift gikk tapt. Dessverre valgte regjeringen å tillate gjennomføring av inngrepet til tross for manglende avtale med reindriftsutøverne og Sametinget, og til tross for et pågående søksmål. Nå er det til vurdering hos OED om turbinene på Fosen må rives eller om det finnes andre løsninger for å stanse det pågående menneskerettighetsbruddet.

Reinbeitedistrikt 22 Fiettar vil være distriktet som blir sterkest rammet av 420 kV-linja. Ifølge stiftelsen Protect Sapmi, på oppdrag fra Sametinget, er allerede 54% av Fiettars areal påvirket. I anleggsperioden til kraftlinja vil det økes til 63%, og videre til 70% dersom selskapet Nussir sin gruverdrift i området etableres. Dette vil bety at antall rein og antall reineiere vil måtte halveres dersom begge disse inngrepene gjennomføres.

Det foreligger allerede et prosessvarsel fra Fiettar om søksmål mot staten for å stanse utbyggingen av Nussirgruva, og det er varslet et søksmål også mot utbygging av 420 kV-linja. Det er gode sjanser for at terskelen for brudd på samenes urfolksrettigheter allerede er overskredet for Fiettar med de omfattende eksisterende inngrepene. Situasjonen er svært sammenlignbar med situasjonen for samene på Fosen som vant i Høyesterett.

Ved å godkjenne elektrifisering av Wisting-prosjektet vil staten risikere å bryte menneskerettighetene for reindriftsutøverne i området, samt en lignende rettssak, og dom, som på Fosen. Vi vil advare på det sterkeste mot å godkjenne elektrifisering av Wisting før det er de juridiske aspektene av inngrep i reindriftsområder er endelig avklart.

Kilder og referanser

Equinor (2022) PL537 og PL537B Wisting PUD del II Konsekvensutredning:

<https://www.equinor.com/no/baerekraft/konsekvensutredninger-wisting>

E24 (2022.06.12) Skepsis om Wisting-feltet: – Equinor har et forklaringsproblem. Lenke:

<https://e24.no/olje-og-energi/i/XqkOM7/skepsis-om-wisting-feltet-equinor-har-et-forklaringsproblem>

Fauchald, Per; Tarroux, Arnaud; Amelineau, Françoise; Bråthen, Vegard Sandøy; Descamps, Sebastien; Ekker, Morten; Helgason, Halfdan Helgi; Johansen, Malin; Merkel, Benjamin; Moe, Børge; Åström, Jens; Anker-Nilssen, Tycho; Bjørnstad, Oskar; Chastel, Olivier; Christensen-Dalsgaard, Signe; Danielsen, Jóhannis; Daunt, Francis; Dehnhard, Nina; Erikstad, Kjell E.; Ezhov, Alexey; Gavrilov, Maria; Hallgrímsson, Gunnar Thor; Hansen, Erpur Snær; Harris, Mike; Helberg, Morten; Jónsson, Jón Einar;

IEA (2021) Net zero by 2050. A roadmap for the global energy sector:

<https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>

High North News (2022.02.21) Mener elektrifisering av Melkøya vil gå på bekostning av Øst-Finnmarks industriutvikling. Lenke:

<https://www.highnorthnews.com/nb/mener-elektrifisering-av-melkoya-vil-ga-pa-bekostning-av-ost-finnmarks-industriutvikling>

IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S.L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M.I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T.K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekçi, R. Yu, and B. Zhou (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, In press, doi:10.1017/9781009157896.

IISD; Olivier Bois von Kursk, Greg Muttitt, Angela Picciariello, Lucile Dufour, Thijs Van de Graaf, Andreas Goldthau, Diala Hawila, Mohamed Adow, Kyla Tienhaara, Frederic Hans, Thomas Day, Silke Mooldijk, Mara Abbot, Andrew Logan (2022) Navigating Energy Transitions: Mapping the road to 1.5°C: International Institute for Sustainable Development (IISD).

Vista Analyse; Herman Ringdal; Haakon Vennemo; Veronica Strøm (2022) Ringvirkninger fra utbygging av Wisting-feltet En kommentar til eksisterende analyser: Rapportnummer 2022/09.

KPB (2021) Ringvirkninger Kraft fra land til Wisting.

KPB (2021) Utbygging og drift av Wisting Samfunnsmessige konsekvenser.